

Aan: raads- en commissieleden

Van: M.H.R.M. Wolfs-Corten

griffier

Onderwerp: werkwijzen raad

Datum: 30 juli 2018

1. Inleiding

Voor met name de nieuwe raads- en commissieleden leek het mij goed om hen te informeren over werkwijzen in Weert, waarover de afgelopen jaren informatie is verstrekt dan wel afspraken met de raad zijn gemaakt. Hieronder beschrijf ik een aantal onderwerpen. Daarnaast vindt u het geactualiseerde "vademecum" bij de themadossiers in GO, waarin de op de raad van toepassing zijnde regelingen zijn opgenomen. Als u vragen heeft kunt u natuurlijk bij de griffie terecht.

2. Hamerstukken en bespreekstukken

De begrippen hamerstukken en bespreekstukken zijn niet in de Gemeentewet of de reglementen van orde voor de raad of de raadscommissies vastgelegd, maar wel gebruikelijk bij gemeenten. Het betreft een systematiek, die in het leven is geroepen om de vergaderingen van de raadscommissies en raad efficiënt te laten verlopen.

In de raadscommissies worden alle voorstellen besproken die als doel raadsbesluitvorming hebben. Dit zijn de raadsvoorstellen en de raadsconsultaties (wensen en bedenkingen). Vervolgens adviseert de commissie aan de raad omtrent de vraag of het raadsvoorstel rijp is voor raadsbehandeling. Is dit niet het geval, dan wordt dit op de concept-raadsagenda bij het agendapunt vermeld. Bij aanvang van de raadsvergadering wordt het voorstel dan van de agenda afgehaald en teruggezonden naar het college. In een latere fase wordt het voorstel opnieuw geagendeerd. Is een voorstel naar het oordeel van de commissie wel rijp voor raadsbehandeling, dan wordt daarbij tevens aangegeven of het daar als hamerstuk of bespreekstuk kan worden behandeld. Een voorstel wordt als hamerstuk behandeld als er geen vragen meer resterend bij de fracties en deze het eens zijn met het voorstel.

De behandeling van hamerstukken in de raad beperkt zich tot het oplezen van het onderwerp door de voorzitter en het afhameren van de besluitvorming daaromtrent. Een hamerstuk wordt niet besproken. Het is wel mogelijk een (korte) stemverklaring erover af te leggen.

Bespreekstukken worden in twee termijnen aan de orde gesteld. Indien er alsnog geen behoefte blijkt te bestaan aan plenaire bespreking van een als bespreekstuk geagendeerd voorstel, vindt meteen besluitvorming plaats.

Afspraak is, dat als er ook maar één lid van een raadscommissie van mening is, dat een voorstel als bespreekstuk moet worden behandeld in de raad, dit ook als zodanig wordt geagendeerd. Bij het vaststellen van de raadsagenda kunnen er nog wijzigingsvoorstellen worden gedaan en kunnen hamerstukken bespreekstukken worden en andersom. De raad dient hiermee in te stemmen (meerderheidsbesluit).

Raadsleden kunnen dus bij het vaststellen van de raadsagenda voorstellen om van een hamerstuk een bespreekstuk te maken. Afspraak is, dat als één raadslid of fractie er om verzoekt, dit verzoek wordt ingewilligd. Het is van belang voor een goede vergaderorde om hiermee terughoudend om te gaan. Hamerstukken blijven hamerstukken, tenzij zich nieuwe feiten en omstandigheden hebben voorgedaan tussen commissiebehandeling en raad. In principe wordt door raadsleden niet het woord gevoerd over hamerstukken. Omdat raadsleden bij de voorbereiding van de raadsvergadering minder of geen tijd

steken in de hamerstukken, wordt geadviseerd zo min mogelijk gebruik te maken van de mogelijkheid om te verzoeken een hamerstuk alsnog als bespreekstuk te behandelen. Als dit voornemen bestaat, is het collegiaal om dit ruim vóór de vergadering aan de overige raadsleden en het college te laten weten.

Het is gebruikelijk om bij het vaststellen van de raadsagenda ter vergadering niet meer voor te stellen om van bespreekstukken hamerstukken te maken. Wanneer het agendapunt aan de orde wordt gesteld blijkt of er behoefte is om erover te spreken of niet.

In de commissies wordt duidelijk afgeconcludeerd of het stuk hamerstuk of bespreekstuk kan zijn en (indien mogelijk) wat de discussiepunten nog zijn. Doelstellingen hiervan zijn het voorkomen van herhaling van de commissievergadering in de raad en het bewerkstelligen van een efficiënte voorbereiding door de fracties. Men kan zich dan richten op de nog resterende discussiepunten. Als een commissielid behoefte heeft aan fractieoverleg op dit punt, dus niet zeker is omtrent de vraag of een voorstel een hamerstuk of bespreekstuk moet zijn, kan dit worden aangegeven.

3. Raadsconsultaties

Wat is een raadsconsultatie?

Of de raad of het college bevoegd is in een bepaald geval een besluit te nemen, blijkt uit de wet- en regelgeving. Er is één categorie gevallen waarin het college beslissingsbevoegd is, maar eerst de raad om zijn mening moet vragen. Dit is vastgelegd in artikel 169 lid 4 van de Gemeentewet: het college mag overeenkomsten aangaan, gerechtelijke procedures voeren, civiele verdediging voorbereiden en besluiten nemen omtrent jaarmarkten en marktdagen. In genoemd lid 4 is echter voorgeschreven, dat het college de raad vooraf inlichtingen geeft over de uitoefening van deze bevoegdheden als de raad daarom verzoekt of indien de uitoefening ingrijpende gevolgen kan hebben voor de gemeente. *In het laatste geval neemt het college geen besluit dan nadat de raad in de gelegenheid is gesteld zijn wensen en bedenkingen ter kennis van het college te brengen.* M.a.w. het college dient de raad voordat er een besluit genomen wordt te consulteren.

De raad kan categorieën besluiten als bedoeld in artikel 160 onder e, f, g en h vaststellen voor welke het college de raad in elk geval vooraf de gelegenheid moet geven zijn wensen en bedenkingen kenbaar te maken. De raad heeft dit gedaan bij raadsbesluit van 3 april 2003:

Privaatrechtelijke rechtshandelingen

Transacties onroerend goed – exploitatie-overeenkomsten – publiek-private samenwerkingsovereenkomsten

Het college neemt pas een besluit nadat het de raad de gelegenheid heeft gegeven zijn wensen en bedenkingen kenbaar te maken in de volgende gevallen.

De verkoop van grond in afwijking van het vastgestelde grondprijnsbeleid.

De verkoop van grond met opstallen indien de verkoopprijs meer bedraagt dan € 300.000,-.

De aankoop van gronden, al dan niet met opstallen, indien het aankoopbedrag hoger is dan € 300.000,-.

De aankoop van gronden, al dan niet met opstallen, indien daarmee de voor de betreffende aankoop geldende begrotingspost of exploitatieopzet wordt overschreden.

Het aangaan van een grondruil waarbij door de ruil de hiervoor geldende begrotingspost of exploitatieopzet wordt overschreden.

Het aangaan van een grondruil waarbij de waarde van de grond die door een der partijen wordt ingebracht meer bedraagt dan € 300.000,-.

De vestiging van zakelijke rechten waarbij de jaarlijkse vergoeding die de gemeente ontvangt of betaalt meer bedraagt dan € 25.000,-.

Indien afgeweken wordt van de gebruikelijke berekenings- en waarderingwijze van de gemeentelijke inbreng of van de gebruikelijke toerekening van gemeentelijke kosten.

Rechtsgedingen, bezwaarprocedures en administratieve beroepsprocedures

In de eerste plaats gaat het om procedures tegen besluiten van de gemeenteraad. Het college vertegenwoordigt daarin de raad en verdedigt het besluit van de raad. Uit de aard van de zaak zijn regels of voorwaarden van de raad hiervoor niet nodig.

De bestaande afspraak over het informeren van de raad door het college over procedures blijft gelden.

Als het college in een bepaald geval een juridische procedure niet te voeren of voort te zetten, moet het de raad de gelegenheid geven zijn wensen en bedenkingen kenbaar te maken.

Voor alle overige procedures en rechtsgedingen stelt de raad geen voorwaarden of regels voor de uitoefening van deze bevoegdheid door het college. Voor deze gevallen geldt wel onverminderd de actieve informatieplicht van het college, die geformuleerd is in artikel 169.2: "Zij (de leden van het college) geven de raad alle inlichtingen die de raad voor de uitoefening van zijn taak nodig heeft."

Vorbereiding van civiele verdediging

De raad heeft geen voorwaarden en regels gesteld voor de uitoefening van deze bevoegdheid door het college.

Jaarmarkten en marktdagen

De raad heeft geen voorwaarden en regels gesteld voor de uitoefening van deze bevoegdheid door het college.

Overigens blijft het college ook in deze gevallen bevoegd zelfstandig een besluit te nemen. Voor gevallen die niet in de vastgestelde categorieën vallen, hoeft het college de raad niet te raadplegen. Echter, ongeacht deze afspraak houdt de raad de bevoegdheid om over alle gevallen informatie te vragen, zowel voor als nadat het college een besluit heeft genomen.

Consultatie van raadsleden, fracties of raad?

Wettelijk is voorgeschreven dat de *raad zijn* wensen en bedenkingen moet kunnen uitbrengen. Dit betreft dus de raad als orgaan, er dient sprake te zijn van een *meerderheidsbesluit*. Om die reden worden raadsconsultaties ook als raadsvoorstel aan u voorgelegd. Het is ook de reden dat de voorzitter de wensen en bedenkingen, die tijdens de raadsvergadering worden geuit, inventariseert en in stemming brengt.

Indienen en besluitvorming

Wensen en bedenkingen kunnen ter vergadering *mondeling* worden ingebracht. Voorzitter en griffier houden bij welke wensen en bedenkingen er naar voren worden gebracht. De wensen en bedenkingen worden in stemming gebracht om te bezien of ze door een meerderheid gedragen worden. De voorzitter formuleert dan de wens en/of bedenking die in stemming wordt gebracht en verifieert vóór de stemming bij de indiener of de formulering juist is.

Wensen en bedenkingen kunnen ook *schriftelijk* worden ingediend. Ze hebben dezelfde vorm als een motie. Het verdient, net als bij moties en amendementen, de voorkeur de wensen en bedenkingen vóór de vergadering rond te zenden, zodat de raadsleden zich hierop (eventueel in fractieverband) kunnen voorbereiden. Bovendien staat de formulering dan vast, zodat we precies weten waarover gestemd wordt. Bij het formuleren van wensen en bedenkingen kan de griffie behulpzaam zijn.

Wensen en bedenkingen hebben niet de strekking van amendement. Het raadsvoorstel behoeft immers niet gewijzigd te worden; o.g.v. de Gemeentewet bestaat de mogelijkheid (positieve en negatieve) kanttekeningen te maken bij het voorstel. Wensen en bedenkingen dienen dus ook niet in de vorm van een amendement te worden ingediend.

Wensen en bedenkingen zijn door de raad ingediend, en dan?

Het college beraadt zich over de door de raad ingediende wensen en bedenkingen. Het college kan deze overnemen en in het te nemen besluit verwerken. Het college kan de wensen en bedenkingen ook naast zich neerleggen en besluiten ze niet mee te nemen in het besluit. Juridisch gezien heeft dit geen gevolgen. Het betreft immers een collegebevoegdheid en aan de wettelijke consultatieplicht is voldaan. Politiek gezien kan het naast zich neerleggen van door de raad ingebrachte wensen en/of bedenkingen echter wel gevolgen hebben.

4. Besluitvorming moties en amendementen

Een motie wordt ingediend om het college op te roepen/dragen om een concreet geformuleerde actie uit te voeren. Ook kan een motie dienen om een gevoel/opvatting uit te spreken. Een amendement wijzigt een voorliggend raadsvoorstel.

Voor de besluitvorming bestaan verschillende mogelijkheden:

Als een motie of amendement in stemming wordt gebracht (bij handopsteken of door het oplezen van de namen) wordt deze ofwel aangenomen ofwel verworpen. Een motie die wordt aangenomen kan door het college worden uitgevoerd, maar dat hoeft niet. Het college is hiertoe niet verplicht. Het college laat de raad weten of de motie al dan niet wordt uitgevoerd. Dat kan meteen als deze wordt

ingediend, maar dat kan ook later. Een aangenomen motie wordt opgenomen op de voortgangsrapportage van de raadscommissie onder wiens taakveld het onderwerp van de motie valt. De voortgang van de nakoming ervan door het college wordt daarop bijgehouden. Het niet uitvoeren van een door een raadsmeerderheid aangenomen motie heeft geen juridische consequenties, maar kan wel politieke gevolgen hebben. Het college is daarentegen verplicht een aangenomen amendement uit te voeren. Een amendement dat is aangenomen door een raadsmeerderheid heeft de status van een raadsbesluit.

Een motie of amendement kan vóórdat besluitvorming plaatsvindt door de indienende fractie(s) worden ingetrokken. Deze wordt dan niet in stemming gebracht. Er vindt geen besluitvorming door de raad plaats.

Soms wil de indienende fractie een motie of amendement aanhouden om zich er nog eens over te beraden of om deze op een beter moment in te dienen. Aanhouden is niet mogelijk. De motie of het amendement moet dan worden ingetrokken en op een ander moment door de fractie opnieuw worden ingediend. Bij een motie is dat bv. tijdens een volgende vergadering. Een amendement wordt bv. ingetrokken totdat een volgend besluit (uitwerking) in de raad aan de orde komt. Dan wordt bezien of de strekking van de uitwerking het opnieuw indienen van het amendement nog nodig maakt. Vaak worden moties en amendementen opnieuw ingediend bij de behandeling van de begroting.

Als het college aangeeft de motie over te nemen, wordt deze meestal niet in stemming gebracht. Omdat er geen besluitvorming over de motie plaatsvindt is dan niet bekend of deze een raadsmeerderheid heeft. De raad neemt de motie niet aan, maar verwierpt deze ook niet. De mededeling van het college de motie over te nemen geldt als een toezegging. Deze wordt op de voortgangsrapportage bij de betreffende raadscommissie opgenomen. **Attentie: Als een fractie het niet eens is met een ingediende motie, is het verstandig om de motie wel in stemming te brengen.** De kans bestaat immers dat deze niet wordt gedragen door een raadsmeerderheid. Zo wordt voorkomen dat het college iets toezegt dat een raadsmeerderheid helemaal niet wil. Voorkomen wordt dat door een "een-tweetje" tussen wethouder en fractie iets wordt afgesproken dat niet gedragen wordt door een meerderheid. Ieder raadslid kan vragen om een motie toch in stemming te brengen, niet alleen de indienende fractie. Stemming vragen is geen voorstel van orde en behoefte dus geen raadsmeerderheid.

Wordt de motie aangenomen dan geldt dat als een raadsbesluit. Wordt de motie verworpen, dan wordt het overnemen van de motie door het college ook niet als een toezegging beschouwd, aangezien dit in strijd zou zijn met het raadsbesluit waarmee de motie is verworpen. Een amendement kan niet door het college worden overgenomen en wordt daarom altijd in stemming gebracht (tenzij het wordt ingetrokken).

5. Staken van stemmen

Als niet alle raadsleden aanwezig zijn tijdens een raadsvergadering en de stemmen staken over een voorstel, wordt de besluitvorming aangehouden tot een volgende vergadering. In die vergadering kunnen de beraadslagingen worden heropend. Dat betekent dat in die volgende vergadering niet alleen opnieuw gestemd wordt, maar ook het debat kan worden voortgezet.

Als de stemmen staken in een voltallige vergadering of in bovenbedoelde volgende vergadering, is het voorstel niet aangenomen.

Bij moties is de systematiek hetzelfde. Als de stemmen staken over een motie wordt in een volgende vergadering opnieuw over de motie gestemd. Het voorstel waarop de motie betrekking heeft wordt in de eerste vergadering eveneens in stemming gebracht. Besluitvorming hierover kan plaatsvinden ook al staken de stemmen over de motie. Dat ligt anders bij een amendement waaromtrent de stemmen staken. Een amendement wijzigt een voorstel. Er dient dus eerst duidelijkheid te bestaan over het al dan niet aannemen van het amendement en daarmee het wijzigen van het voorstel, alvorens over het voorstel zelf kan worden besloten. Staken de stemmen over een amendement dan wordt derhalve niet alleen het amendement voor een volgende vergadering geagendeerd, maar eveneens het voorstel waarop het betrekking heeft.

Bij het behandeling van de begroting en de jaarrekening kan hierdoor een onwenselijke situatie ontstaan. Deze moeten immers uiterlijk op 15 november respectievelijk 15 juli door de raad

vastgesteld bij de provincie zijn ingediend. In geval van het staken van stemmen kan dan vaak ook niet tot een volgende vergadering worden gewacht.

In dat geval zijn er enkele opties:

- indien mogelijk op heel korte termijn een volgende vergadering beleggen;
- de raadsvoorzitter kan voorstellen de strekking van het amendement iets te veranderen, waardoor de stemmen niet meer staken;
- er kan worden afgesproken verder te gaan met de besluitvorming en het amendement voor de volgende vergadering in procedure te brengen als initiatiefvoorstel of als collegevoorstel met een eerste begrotingswijziging.

6. De vertrouwenskwestie

Als de raad het vertrouwen in een individuele wethouder, een aantal wethouders of het college verliest kan dat op een aantal manieren tot uitdrukking worden gebracht:

- Motie van treurnis: de raad spreekt uit een handelwijze of besluit te betreuren. Dit is de lichtste variant en heeft meestal geen gevolgen.
- Motie van afkeuring: de raad spreekt uit een handelwijze of besluit af te keuren. Dit is bv. het geval als het college weigert een door de raad aangenomen motie, waaraan de raad groot belang hecht, uit te voeren. Hieraan worden door de raad meestal ook geen concrete gevolgen verbonden. De betreffende wethouder kan wel zelf besluiten zijn functie neer te leggen.
- Motie van wantrouwen: de raad spreekt uit geen vertrouwen meer te hebben in een of meerdere wethouders of het voltallige college. Dit is de zwaarste variant. Veelal zal/zullen de betreffende persoon/personen zelf hun conclusie trekken en hun functie neerleggen. Gebeurt dit niet dan kan de raad overgaan tot ontslag van de wethouder(s). De burgemeester is door de Kroon benoemd en kan niet door de raad worden ontslagen. Wel kan de raad de Commissaris van de Koning verzoeken om hem vanwege 'verstoorde verhoudingen' voor ontslag voor te dragen bij de Minister van BZK.

7. Tijdelijke vervanging raadsleden

Ontslag en vervanging

Leden van gemeenteraden kunnen wegens zwangerschap en bevalling dan wel wegens langdurige ziekte tijdelijk ontslag nemen. Zij kunnen dan worden vervangen in de vergaderingen van het orgaan waarin zij zijn verkozen. Het tijdelijke ontslag en de tijdelijke vervanging eindigen van rechtswege na 16 weken. Het is niet mogelijk om korter dan 16 weken tijdelijk ontslag te nemen en te worden vervangen. Het is wel mogelijk om langer dan 16 weken tijdelijk ontslag te nemen en te worden vervangen, maar dan steeds voor een nieuwe periode van 16 weken. Binnen één raadsperiode kan een raadslid niet meer dan 3x gebruik maken van dit recht.

Procedure

Een raadslid dat tijdelijk ontslag wil nemen dient een verzoek met een verklaring van een arts in bij de raadsvoorzitter. De raadsvoorzitter beslist vervolgens zo spoedig mogelijk, maar uiterlijk op de 14e dag na indiening van het verzoek om tijdelijk ontslag. De raadsvoorzitter informeert onverwijld de voorzitter van het centraal stembureau. De voorzitter van het centraal stembureau benoemt vervolgens een vervanger voor de plaats die is opengevallen als gevolg van het tijdelijk ontslag. Degene die als vervanger is benoemd houdt van rechtswege op raadslid te zijn met ingang van de dag waarop 16 weken zijn verstreken sinds de dag van ingang van het tijdelijk ontslag. Een vervanger kan tussentijds ontslag nemen. Het lidmaatschap van het raadslid dat tijdelijk ontslag heeft genomen herleeft van rechtswege met ingang van de dag waarop de 16 weken zijn verstreken sinds de dag van ingang van het tijdelijk ontslag.

Het verzoek wordt niet ingewilligd als het een periode betreft binnen een periode van 16 weken voor het einde van de zittingsduur van de raad.

Rechtspositie

Het raadslid dat tijdelijk ontslag neemt behoudt de raadsvergoeding en de helft van de onkostenvergoeding. De vervanger ontvangt de volledige raadsvergoeding en de volledige onkostenvergoeding, zoals die voor de gemeenteraad geldt.

De vervanger kan aanspraak maken op computerapparatuur van de gemeente, een tegemoetkoming in de kosten van een ziektekostenverzekering en op scholing.

8. Het stellen van vragen en de beantwoording daarvan

Wijze van binnenkomen vraag	Wijze van afhandeling
Artikel 40 RvO-vragen aan het college en niet-artikel 40 RvO-brieven aan het college	<ul style="list-style-type: none"> • college via B&W-advies (ook verdaging) • niet gemandateerd • binnen 30 dagen • gericht aan vragensteller • i.a.a. alle raadsleden • vragen en antwoorden worden in GO bij 'documenten' geplaatst (kopje 'vragen artikel 40 RvO')
Vragen, gesteld in raadscommissies, die naderhand schriftelijk worden beantwoord en toezenden van informatie, opgevraagd in commissies (toezegging portefeuillehouder)	<ul style="list-style-type: none"> • feitelijke info: mandaat afdelingshoofd • nieuw beleid en/of politiek gevoelig: brief college (via B&W-advies) • keuze tussen beide opties <u>vooraf</u> met portefeuillehouder bespreken • brief aan commissie(leden) • zo spoedig mogelijk • met vermelding vragensteller • i.a.a. alle raadsleden • antwoorden worden in GO bij 'documenten' geplaatst (kopje 'raadsinformatiebrieven')
Toezenden van in de commissie opgevraagde antwoordbrieven van het college op brieven van burgers	<ul style="list-style-type: none"> • door commissiegriffier zonder tussenkomst van college of portefeuillehouder • brieven worden in GO bij 'documenten' geplaatst (kopje '(opgevraagde) antwoordbrieven')
Ambtelijke bijstand: Vragen (via telefoon, email of door binnenlopen) gesteld aan ambtelijke organisatie of via griffie aan <u>ambtelijke organisatie</u>	
feitelijke informatie van geringe omvang of inzage in/afschrift van openbare documenten	<ul style="list-style-type: none"> • informatie via mail: behandelend ambtenaar (i.o.m. afdelingshoofd) of griffie leveren informatie aan vragensteller; vragensteller bepaalt of de informatie via GO aan alle raadsleden beschikbaar wordt gesteld (verantwoordelijkheid vragensteller). Verspreiding kan via griffie. • mondelinge informatie: <u>alleen aan vragensteller</u>
vragen die mogelijk politiek gevoelig zijn of meer werk vereisen	<ul style="list-style-type: none"> • feitelijke informatie: mandaat afdelingshoofd • informatie via mail: afdelingshoofd levert informatie aan vragensteller; vragensteller bepaalt of de informatie via GO aan alle raadsleden beschikbaar wordt gesteld (verantwoordelijkheid vragensteller). Verspreiding kan via griffie. • mondelinge informatie: <u>alleen aan vragensteller</u>
	<ul style="list-style-type: none"> • nieuw beleid en/of politiek gevoelig: brief college (via B&W-advies) • keuze tussen beide opties (mandaat afdelingshoofd of brief college) <u>vooraf</u> met portefeuillehouder bespreken • beantwoording of informatieverstrekking aan vragensteller • brief college wordt in GO bij 'documenten' geplaatst (kopje 'raadsinformatiebrieven')
politiek gevoelige vragen	<ul style="list-style-type: none"> • brief college via B&W-advies • aan vragensteller • brief college wordt in GO bij 'documenten' geplaatst (kopje 'raadsinformatiebrieven')

formeel verzoek om ambtelijke bijstand (grote 'klus' of complexe materie)	<ul style="list-style-type: none"> • verzoek komt binnen via griffie <u>procedure</u>: als griffie niet zelf afdoet: griffier zendt verzoek aan secretaris; deze zet verzoek uit bij ambtenaar; als politiek gevoelig of complex: via DT naar ambtenaar <u>afhandeling</u>: - feitelijke informatie: mandaat afdelingshoofd - nieuw beleid en/of politiek gevoelig: brief college (via B&W-advies) - keuze tussen beide opties (mandaat afdelingshoofd of brief college) <u>vooraf</u> met portefeuillehouder bespreken - informatie wordt via GO aan alle raadsleden beschikbaar gesteld, tenzij verzoeker aangeeft dit niet te willen - informatie t.b.v. initiatiefvoorstellen, moties, amendementen en interpellaties wordt alleen naar de verzoeker gezonden
Overig	
College of collegeleden willen raad op eigen initiatief schriftelijk informeren	<ul style="list-style-type: none"> • feitelijke info: mandaat afdelingshoofd • nieuw beleid en/of politiek gevoelig: brief college (via B&W-advies) • keuze tussen beide opties (mandaat afdelingshoofd of brief college) <u>vooraf</u> met portefeuillehouder bespreken • brief wordt in GO bij 'documenten' geplaatst (kopje 'raadsinformatiebrieven')

9. Recht van interpellatie

Het recht van interpellatie is de zwaarste vorm van het stellen van vragen. Het is een zwaar politiek instrument. Een interpellatie vindt plaats in een raadsvergadering. Het betreft een niet-geagendeerd onderwerp. Een interpellatie is niet gericht op het verkrijgen van informatie, maar op het afleggen van politieke verantwoording door een portefeuillehouder. Het betreft ook de beleidsoverwegingen die tot een bepaald besluit hebben geleid. Raadsleden bevragen een portefeuillehouder over zaken die urgent zijn en onmiddellijk ingrijpen vereisen. Een portefeuillehouder is verplicht in de raadsvergadering te verschijnen en verantwoording af te leggen. Elk individueel raadslid kan een interpellatie aanvragen, maar de raad beslist of een aangevraagd interpellatiedebat ook daadwerkelijk plaatsvindt. Het RvO bevat hiervoor nadere regels.

10. Onderzoeksrecht raad op grond van de artikelen 155a t/m f Gemeentewet

Het recht van onderzoek is voor de raad één van de controle-instrumenten. Dit onderzoeksrecht kan worden beschouwd als de lokale variant op het enquêterecht van de Tweede Kamer. Een raadsonderzoek kan worden omschreven als een op waarheidsvinding gericht onderzoek naar een specifiek onderwerp van lokaal belang.

Het raadsonderzoek dient zich te richten op (een onderdeel van) het collegebeleid c.q. de wijze waarop het college (een van) zijn bevoegdheden heeft uitgeoefend. De aanleiding tot een gemeentelijk onderzoek zal vaak zijn gelegen in het gevoel bij de raad, dat burgemeester of college onvoldoende informatie hebben verstrekt over een bepaald onderwerp. De beslissing om een onderzoek in te stellen is in hoge mate van politieke aard. Steeds zal de afweging moeten worden gemaakt of een raadsonderzoek in een concreet geval het beste instrument is of dat kan worden volstaan met een van de minder zware en vaak ook meer doelmatige, snellere en goedkopere instrumenten, zoals het vragenrecht of het recht van interpellatie.

Een raadsonderzoek start met een daartoe strekkend raadsbesluit. Daarin wordt aangegeven wat het onderwerp van het onderzoek is. Daarmee wordt de reikwijdte van het onderzoek bepaald.

Het onderzoek wordt uitgevoerd door een commissie van tenminste drie leden, aan te wijzen door de raad uit zijn midden. De wet geeft expliciet aan dat alleen leden van de raad zitting kunnen hebben in een onderzoekscommissie. Externen zijn daarmee uitgesloten, maar ook b.v. fractievertegenwoordigers.

De functie van een door de raad ingesteld onderzoek zou onder meer moeten zijn dat het vertrouwen in en het gezag van de raad in de samenleving wordt versterkt. Een onderzoek dat bij gebrek aan voldoende instrumentarium mislukt vervult deze functie niet en werkt wellicht zelfs contraproductief.

Dit leidt tot de conclusie dat de democratie gebaat is met een selectief gehanteerd gemeentelijk enquêterecht, dat:

- over wezenlijke en ingrijpende zaken moet gaan die de lokale samenleving sterk bezighouden (er dient sprake te zijn van een grote maatschappelijke relevantie);
- gericht moet zijn op waarheidsvinding en op het leren van fouten met het oog op beter functioneren in de toekomst;
- ingezet wordt als andere (controle-)middelen hebben gefaald en/of als het met het oog op het vertrouwen van het publiek in het openbaar bestuur van belang is dat de grootst mogelijke openbaarheid wordt betracht;
- alleen wordt ingezet als de raad zich ervan vergewist heeft, dat het beschikbare instrumentarium toereikend is om boven water te krijgen wat boven water moet komen; dit betekent onder meer, dat het instrument slechts kan worden ingezet als de kring van betrokkenen beperkt is tot (ex)ambtenaren en (ex)gemeentebestuurders dan wel wanneer in redelijkheid mag worden verwacht, dat het horen van personen die tot deze doelgroepen behoren voldoende helderheid in de te onderzoeken zaak zal kunnen brengen en het risico minimaal is, dat het onderzoek vastloopt op het ontbreken van effectieve mogelijkheden om derden tot medewerking aan te zetten.

De raad heeft op 3 november 2004 een onderzoeksverordening vastgesteld. Onderzoeksbudget dient nog beschikbaar te worden gesteld als de raad besluit tot het uitvoeren van een onderzoek.

Bedacht moet worden, dat toepassing van het onderzoeksrecht een bijzonder zwaar middel (en voor de raadsleden die het onderzoek uitvoeren zeer tijdrovend) is, dat alleen zou moeten worden ingezet als andere instrumenten niet geschikt zijn of falen.

11. Aan de raad gerichte brieven

Jaarlijks komen er zo'n 600 brieven bij de gemeente binnen die aan de raad zijn gericht. Meestal is het college bevoegd een brief af te doen of voor kennisgeving aan te nemen.

Alle ingekomen brieven en een lijst daarvan worden aan de raads- en commissieleden beschikbaar gesteld. Dit gebeurt in het besloten gedeelte van GO vanwege de persoonsgegevens op de brieven. Om recht te doen aan het gegeven dat burgers in sommige gevallen brieven *bewust* naar zowel college als raad zenden (om een onderwerp onder de aandacht van de politiek te brengen), wordt een openbare (geanonimiseerde) lijst met aan de raad gerichte brieven voor de raadsvergadering ter kennisname geagendeerd.

Er is ook een categorie brieven, die door de raad moet worden afgedaan (inhoudelijk besluit of wettelijke verplichting om ergens kennis van te nemen). Hiervoor wordt door het college een raadsvoorstel voorbereid. Het overzicht van deze brieven wordt eveneens voor de raadsvergadering geagendeerd. Door deze lijst voor kennisgeving aan te nemen is de raad erover geïnformeerd dat het college nog een voorstel gaat doen.

12. Gasten van de raad

De raadsvergaderingen zijn openbaar. Burgers zijn dus altijd welkom om een vergadering bij te wonen. Om de politiek korter bij de burgers te brengen is enkele jaren geleden het concept "gast van de raad" ingevoerd. Dit houdt in dat de raad zelf voor elke vergadering een aantal burgers uitnodigt om een kijkje in de keuken te nemen. Drie kwartier voor aanvang van de vergadering worden de genodigden (er worden telkens 40 Weertenaren willekeurig uitgenodigd, meestal komen er circa 15 personen) ontvangen door de burgemeester, twee raadsleden en de griffier. De raadsleden rouleren hierbij. Tijdens de ontvangst geven de burgemeester, raadsleden en griffier een korte toelichting op de vergadering en vertellen iets over de gemeente en de lokale politiek. Vervolgens wonen de genodigden de vergadering bij.

Burgers en instellingen kunnen zichzelf ook aanmelden als gast van de raad. Ook groepen, zoals schoolklassen en verenigingen, kunnen zich hiervoor aanmelden.

13. Ruimtelijke plannen

Via de gemeentelijke website zijn digitaal alle bestemmingsplannen in Weert in te zien. Onder het kopje 'beleid & plannen' kunt u doorklikken op de website www.ruimtelijkeplannen.nl. Ook kunt u rechtstreeks bestemmingsplannen aanklikken als u de naam weet.

14. Besloten vergadering en geheimhouding raadscommissie

BESLOTEN VERGADERING:

STAP 1

Bij aanvang van de vergadering:

Op grond van artikel 82 lid 5 Gemeentewet juncto artikel 23 lid 2 Gemeentewet worden de deuren gesloten wanneer tenminste een vijfde van het aantal leden dat de presentielijst heeft getekend daarom verzoekt of de voorzitter het nodig oordeelt.

STAP 2

De commissie beslist op grond van artikel 82 lid 5 Gemeentewet juncto artikel 23 lid 3 Gemeentewet of met gesloten deuren zal worden vergaderd.

GEHEIMHOUDING:

STAP 3

Aan het einde van de besloten vergadering afconcluderen:

- Het college heeft m.b.t. *vergaderstukken* geheimhouding opgelegd. Deze geheimhouding geldt totdat het college deze opheft. De commissie heeft hierin geen eigen bevoegdheid.
- Op grond van artikel 86 lid 1 Gemeentewet kan de commissie in een besloten vergadering op grond van een belang genoemd in artikel 10 van de Wet openbaarheid van bestuur geheimhouding opleggen m.b.t. *het in die vergadering met gesloten deuren behandelde (het gesproken woord)*. Deze geheimhouding geldt totdat de commissie haar opheft.

15. Besloten vergadering en geheimhouding raad

BESLOTEN VERGADERING:

STAP 1

De deuren van de raadsvergadering worden gesloten als tenminste een vijfde van het aantal raadsleden dat de presentielijst heeft getekend daarom verzoekt of de voorzitter het nodig vindt.

STAP 2

Nadat de deuren zijn gesloten beslist de raad of met gesloten deuren zal worden vergaderd (meerderheidsbesluit).

GEHEIMHOUDING:

STAP 3

Aan het einde van de besloten vergadering afconcluderen:

- Het college heeft m.b.t. *vergaderstukken* geheimhouding opgelegd. Deze geheimhouding dient door de raad in zijn eerstvolgende vergadering te worden bekrachtigd. Bekrachtigt de raad niet, dan is daarmee de geheimhouding vervallen. De raad kan een opgelegde en bekrachtigde geheimhouding opheffen.
- Op grond van artikel 25 lid 1 Gemeentewet kan de raad in een besloten vergadering op grond van een belang genoemd in artikel 10 van de Wet openbaarheid van bestuur geheimhouding opleggen m.b.t. *het in die vergadering met gesloten deuren behandelde (het gesproken woord)*. Deze geheimhouding geldt totdat de raad haar opheft.

16. Geheimhouding op stukken

Als er geheimhouding op stukken is gelegd (meestal door het college), worden deze stukken niet via GO aan de raads- en commissieleden beschikbaar gesteld, ook niet via het besloten gedeelte daarvan. Het risico dat deze stukken toch verspreid geraken is te groot. Daarom worden deze stukken in het geheime kastje in de leeszaal voor de raads- en commissieleden ter inzage gelegd. Er is een geheim kastje voor de raadsleden en er zijn 3 geheime kastjes voor de commissieleden-niet-raadsleden. Zij

mogen alleen kennis nemen van de geheime stukken voor de raadscommissie waarvan zij lid zijn. Geheime stukken mogen alleen worden ingezien. Er mogen geen kopieën of foto's van worden gemaakt.

17. Meestemmen door raadsleden met een persoonlijk belang

Een raadslid kan een belang hebben bij een voorstel dat in de raad aan de orde komt. Over de vraag of hij dan mag meedoen aan de beraadslagingen en mag meestemmen is de afgelopen jaren jurisprudentie ontstaan. De huidige richting in deze jurisprudentie kan als volgt worden samengevat:

1. Uitgangspunt is dat een raadslid moet stemmen over een voorstel.
2. Ook als hij een persoonlijk belang heeft, bijvoorbeeld belanghebbende is bij een voorstel.
3. Een raadslid mag niet meestemmen als aan de volgende drie voorwaarden is voldaan: A. hij heeft een persoonlijk belang; B. er zijn bijkomende omstandigheden die maken dat de behartiging van zijn persoonlijk belang zodanig aan de orde is dat hij niet aan de besluitvorming moet deelnemen en C. het is aannemelijk dat hij de besluitvorming daadwerkelijk beïnvloedt. Het met de kleinst mogelijke meerderheid aangenomen zijn van het voorstel geldt alleen als 'verzwarende omstandigheid' bij 'bijkomende omstandigheden'.
4. Van daadwerkelijk beïnvloeden is geen sprake als een raadslid alleen zijn stem uitbrengt, maar wel als aannemelijk is dat hij door woord en daad de raad op het door hem gewenste spoor brengt.
5. Het raadslid handelt dan in strijd met art. 28 Gw en de raad in strijd met art. 2:4 Awb.
6. De raad kan niet verhinderen dat een raadslid met een persoonlijk belang deelneemt aan de besluitvorming en de stemmingen. Deze beslissing is uitsluitend aan het raadslid zelf.
7. Nog niet duidelijk is of het criterium schijn van belangenverstremgeling door de Raad van State is verlaten.

Een memo met uitgebreidere informatie is beschikbaar bij de griffie.